

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

29.06.2024 № 436

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
01 липня 2024 р.
за № 984/42329

Про затвердження Обсягів надання тактичної догоспітальної допомоги, які надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням

{Заголовок в редакції Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

*{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони
№ 296 від 09.05.2025}*

Відповідно до абзацу двадцять першого частини другої статті 10 Закону України «Про оборону України» та з метою врегулювання обсягів надання домедичної допомоги у силах оборони і силах безпеки **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Обсяги надання тактичної догоспітальної допомоги, які надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням, що додаються.

{Пункт 1 в редакції Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025, з урахуванням змін, внесених Наказом Міністерства оборони № 322 від 23.05.2025}

2. Установити, що:

1) змінювати Перелік навичок та інтервенцій, які використовуються військовослужбовцями для надання допомоги постраждалим та Перелік лікарських засобів, які застосовуються військовослужбовцями для надання допомоги постраждалим, наведених у додатках 1, 2 до Обсягів надання тактичної догоспітальної допомоги, які надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони

до застосування за призначенням, затверджених цим наказом, дозволяється в межах пілотних проєктів, запроваджених Міністерством оборони України;

2) **пункт 15** Обсягів надання тактичної догоспітальної допомоги, які надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням, затверджених цим наказом, застосовується після завершення перепідготовки військовослужбовців, які на дату набрання чинності цим наказом займають відповідні посади, передбачені у силах безпеки і силах оборони;

3) **пункт 16** Обсягів надання тактичної догоспітальної допомоги, які надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням, затверджених цим наказом, застосовується після підготовки військовослужбовців, що відповідають вимогам **пункту 9** зазначених Обсягів.

{Пункт 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

3. Департаменту охорони здоров'я Міністерства оборони України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

**Тимчасово виконуючий
обов'язки
Міністра оборони України
генерал-лейтенант**

І. Гаврилюк

ПОГОДЖЕНО:

Голова Державної служби спеціального зв'язку
та захисту інформації України
майор

Ю. Мироненко

Міністр внутрішніх справ України

І. Клименко

Перший заступник Голови Служби безпеки України

С. Андрущенко

Голова Служби зовнішньої розвідки України

О. Іващенко

Перший заступник
Міністра охорони здоров'я України

С. Дубров

Начальник Управління державної охорони України
полковник

О. Морозов

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
оборони України
29 червня 2024 року № 436

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
01 липня 2024 р.
за № 984/42329

Обсяги
надання тактичної догоспітальної допомоги, які
надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та
підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за
призначенням

{Заголовок в редакції Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025, з урахуванням змін, внесених Наказом Міністерства оборони № 322 від 23.05.2025}

1. Ці Обсяги установлюють об'єм тактичної догоспітальної допомоги, який надається військовослужбовцями (співробітниками) сил безпеки і сил оборони (далі - військовослужбовці) під час ведення воєнних (бойових) дій, виконання бойових (спеціальних) завдань, здійснення інших заходів з національної безпеки і оборони, підготовки складових сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням.

{Пункт 1 в редакції Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025, з урахуванням змін, внесених Наказом Міністерства оборони № 322 від 23.05.2025}

2. У цих Обсягах терміни вживаються у таких значеннях:

акронім AVPU - англomовна аббревіатура шкали визначення рівня свідомості: у свідомості (Alert), реагує на голос (Verbal), реагує на біль (Pain), без свідомості (Unconscious);

акронім MARCH PAWS - англomовна аббревіатура алгоритму надання допомоги постраждалому: масивна кровотеча (Massive bleeding), дихальні шляхи (Airway), дихання (Respiration), кровообіг (Circulation), гіпотермія та травма голови (Hypothermia/head injuries), знеболення (Pain), антибіотики (Antibiotics), рани (Wounds), шинкування (Splinting);

{Абзац четвертий пункту 2 виключено на підставі Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

медична маніпуляція (далі - інтервенція) - застосування методів діагностики, профілактики або лікування, пов'язаних із впливом на організм людини.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «[Основи законодавства України про охорону здоров'я](#)», «[Про екстрену медичну допомогу](#)», «[Про оборону України](#)» та інших нормативно-правових актах у сфері охорони здоров'я, національної безпеки і оборони.

3. Огляд постраждалих та надання їм тактичної догоспітальної допомоги повинні проводитись за алгоритмом MARCH PAWS з постійною переоцінкою стану постраждалого.

{Пункт 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

4. При наданні допомоги постраждалому необхідно постійно комунікувати з ним та психологічно його підтримувати.

5. Тактична догоспітальна допомога поділяється на чотири рівні: базовий, середній, підвищений та вищий.

{Пункт 5 в редакції Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025, з урахуванням змін, внесених Наказом Міністерства оборони № 322 від 23.05.2025}

6. Перелік навичок та інтервенцій, які використовуються військовослужбовцями для надання допомоги постраждалим, наведено у [додатку 1](#) до цих Обсягів.

7. Перелік лікарських засобів, які застосовуються військовослужбовцями для надання допомоги постраждалим, визначений у [додатку 2](#) до цих Обсягів.

8. Тактична догоспітальна допомога базового рівня надається усіма військовослужбовцями шляхом само- та взаємодопомоги.

{Пункт 8 в редакції Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025, з урахуванням змін, внесених Наказом Міністерства оборони № 322 від 23.05.2025}

9. Середнім рівнем тактичної догоспітальної допомоги повинні володіти усі без винятку офіцери, а також після проходження відповідної фахової підготовки або курсу підвищення кваліфікації військовослужбовці рядового, сержантського і старшинського складу.

{Пункт 9 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

10. Підвищений рівень тактичної догоспітальної допомоги надається військовослужбовцями після проходження відповідної фахової підготовки.

{Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

11. Вищий рівень тактичної догоспітальної допомоги надається військовослужбовцями після здобуття ними підвищеного рівня тактичної догоспітальної допомоги та проходження відповідного курсу підвищення кваліфікації.

{Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

12. Для військовослужбовців, що надають вищий рівень тактичної догоспітальної допомоги, використання донорської крові та її компонентів можливе після проходження навчання щодо володіння методами імуногематологічних лабораторних досліджень реципієнтів перед трансфузією донорської крові та компонентів крові, проведення проби на сумісність та біологічної проби, техніки трансфузій, відстеження несприятливих трансфузійних реакцій відповідно до [Порядку задоволення потреб сил безпеки та сил оборони у донорській крові та компонентах крові в умовах воєнного стану](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2023 року № 681.

{Пункт 12 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

13. На всіх рівнях надання допомоги постраждалим військовослужбовцям надавачі такої допомоги заповнюють відповідну документацію.

14. Додатково до надання тактичної догоспітальної допомоги військовослужбовці, що зобов'язані надавати її на підвищеному та вищому рівнях:

{Абзац перший пункту 14 в редакції Наказу Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025}

- 1) організовують пункти збору поранених та готують постраждалих до евакуації;
- 2) проводять тренування з тактичної медицини для особового складу за необхідності;
- 3) надають рекомендації командирам підрозділів з питань медичного забезпечення;
- 4) контролюють наявність та стан штатного медичного майна у особового складу підрозділу;
- 5) за вказівкою медичного персоналу можуть застосовувати лікарські засоби, які відсутні в [додатку 2](#) до цих Обсягів.

15. З метою забезпечення належного рівня надання допомоги постраждалим військовослужбовцям на посаду бойового медика призначаються особи, що відповідають вимогам пункту 10 цих Обсягів, на посаду старшого бойового медика призначаються особи, що відповідають вимогам пункту 11 цих Обсягів.

16. Військовослужбовці, що займають посади бойового медика та старшого бойового медика, залучаються першочергово до завдань з медичного забезпечення.

17. Військовослужбовцям (співробітникам) розвідувального органу Міністерства оборони України, Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, Служби безпеки України, Управління державної охорони України під час виконання завдань, а також військовослужбовцям за умови їх автономного залучення до виконання завдань у відриві від основних сил, дозволяється перевищувати обсяги допомоги, зазначеної у [додатках 1 та 2](#) до цих Обсягів, з урахуванням тактичних умов та здобутих навичок.

**Директор Департаменту
охорони здоров'я**

О. Сухорукова

Додаток 1
до Обсягів надання домедичної допомоги,
які надаються під час ведення бойових дій
та підготовки сил безпеки і сил оборони
за призначенням у тактичних умовах
(пункт 6)

ПЕРЕЛІК
навичок та інтервенцій, які використовуються
військовослужбовцями для надання допомоги постраждалим

№ з/п	Навички та інтервенції	Тактична догоспітальна допомога			
		базовий рівень	середній рівень	підвищений рівень	вищий рівень
1	2	3	4	5	6
I. Навички					
1	Сортування за наявності декількох постраждалих	+	+	+	+
2	Прямий тиск на рану для зупинки кровотечі	+	+	+	+
3	Непрямий тиск для зупинки кровотеч		+	+	+
4	Використання турнікета для зупинки кровотечі	+	+	+	+
5	Тампонування рани ін'єкційним кровоспинним аплікатором			+	+
6	Тампонування рани	+	+	+	+
7	Накладання тиснучої пов'язки	+	+	+	+
8	Використання пристрою для затискання рани			+	+

9	Зупинка вузлової кровотечі за допомогою вузлового турнікета			+	+
10	Зупинка вузлової кровотечі імпровізованим тиснучим елементом		+	+	+
11	Мануальне відновлення прохідності дихальних шляхів	+	+	+	+
12	Відновлення прохідності дихальних шляхів при підозрі на травму шийного відділу хребта	+	+	+	+
13	Мануальне видалення сторонніх тіл з ротової порожнини	+	+	+	+
14	Імобілізація шийного відділу хребта		+	+	+
15	Санація верхніх дихальних шляхів за допомогою ручного портативного аспілятора та імпровізованих пристроїв			+	+
16	Постановка назофарингеального повітропроводу		+	+	+
17	Постановка надгортанного повітропроводу			+	+
18	Проведення крікотиреотомії (пункційної та хірургічної)			+	+
19	Використання апарату штучної вентиляції легень під керівництвом медичного працівника				+
20	Огляд та пальпація грудної клітки	+	+	+	+
21	Використання вентильованої/невентильованої оклюзійної наліпки	+	+	+	+

22	Переведення в стабільне бокове положення	+	+	+	+
23	Перевірка дихання та визначення його частоти	+	+	+	+
24	Проведення голкової декомпресії		+	+	+
25	Проведення кисневої терапії			+	+
26	Вентиляція дихальним мішком		+	+	+
27	Визначення та оцінка пульсу	+	+	+	+
28	Проведення іммобілізації тазових кісток тазовою шиною та імпровізованими пристроями		+	+	+
29	Перевірка ефективності вже накладених турнікетів та гемостатичних пов'язок	+	+	+	+
30	Проведення переміщення турнікета	+	+	+	+
31	Проведення конверсії турнікета		+	+	+
32	Забезпечення внутрішньовенного та внутрішньокісткового доступу			+	+
33	Введення препаратів перорально	+	+	+	+
34	Введення препаратів: трансмукозно, інтраназально, внутрішньовенно, внутрішньом'язово, внутрішньокістково			+	+
35	Використання інфузійного пристрою (транспортного) волюметричного поршневого типу				+

36	Використання мішка для введення розчинів під тиском			+	+
37	Використання пристрою для підігріву інфузійних рідин			+	+
38	Використання експрес тесту для визначення групи крові та резус фактора			+	+
39	Проведення гемотрансфузії				+
40	Визначення рівня свідомості за шкалою AVPU		+	+	+
41	Оцінки наявності травми голови	+	+	+	+
42	Визначення рівня глюкози в крові				+
43	Попередження/боротьба з гіпотермією використовуючи підручні, активні та інші засоби	+	+	+	+
44	Накладання щитка або інших жорстких імпровізованих засобів при травмах ока	+	+	+	+
45	Проведення швидкого тестування гостроти зору			+	+
46	Накладання пов'язок та догляд за ранами	+	+	+	+
47	Фіксації сторонніх тіл різної локалізації		+	+	+
48	Надання допомоги при відкритих ранах черевної порожнини		+	+	+
49	Накладання пов'язки на ампутовану кінцівку		+	+	+

50	Оцінки глибини та площі опіків		+	+	+
51	Накладання та закріплення гнучких, імпровізованих шин при ознаках перелому	+	+	+	+
52	Накладання та закріплення жорстких, тракційних шин при ознаках перелому			+	+
53	Проведення іммобілізації за допомогою довгої транспортної дошки та вакуумного матрацу				+
54	Використання нош для транспортування постраждалих	+	+	+	+
55	Визначення категорії поранених для передачі на евакуацію		+	+	+
56	Проведення апаратного моніторингу: SpO2, EtCO2, частота серцевих скорочень, порушення ритму, артеріальний тиск, температура			+	+
57	Проведення аускультатії			+	+
58	Вимірювання артеріального тиску сфігмоманометром			+	+
59	Використання шкал болю			+	+
60	Проведення базових реанімаційних заходів у дорослих з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора			+	+
61	Проведення базових реанімаційних заходів у дітей з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора				+

62	Визначення необхідності, умов та особливостей серцево-легеневої реанімації в польових умовах			+	+
63	Передачі поранених евакуаційній бригаді	+	+	+	+
64	Розпізнавання ознак та симптомів гострого бойового стресу, надання допомоги за протоколом ICOVER		+	+	+
65	Проведення збору інформації за алгоритмом SAMPLE			+	+
66	Надання домедичної допомоги при отруєннях, перегріванні тіла, укусах комах, тварин, інфекційним хворим				+
67	Надання домедичної допомоги дітям, вагітним жінкам, породілям та людям у різні вікові періоди				+
68	Дотримання універсальної послідовності проведення заходів вторинного огляду у дорослих з метою максимально швидкого виявлення станів, що можуть потенційно загрожувати життю			+	+
69	Дотримання універсальної послідовності проведення заходів вторинного огляду у дітей з метою максимально швидкого виявлення станів, що можуть потенційно загрожувати життю				+
70	Дотримання універсальних послідовних заходів під час здійснення надання домедичної допомоги дорослим при невідкладних станах			+	+

71	Дотримання універсальних послідовних заходів під час здійснення надання домедичної допомоги дітям при невідкладних станах				+
72	Проведення деконтамінації			+	+
II. Визначення ознак/симптомів					
73	Зовнішньої масивної кровотечі	+	+	+	+
74	Обструкції верхніх дихальних шляхів	+	+	+	+
75	Травм грудної клітки, що загрожують життю	+	+	+	+
76	Напруженого пневмотораксу	+	+	+	+
77	Неуспішної допомоги при напруженому пневмотораксі		+	+	+
78	Шоку	+	+	+	+
79	Пострансфузійних ускладнень гемотрансфузії				+
80	Перелому кісток тазу		+	+	+
81	Травм голови	+	+	+	+
82	Вклинення головного мозку			+	+
83	Травми ока	+	+	+	+
84	Перелому кісток	+	+	+	+
85	Інгаляційних ушкоджень	+	+	+	+

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025, з урахуванням змін, внесених Наказом Міністерства оборони № 322 від 23.05.2025}

Додаток 2
до Обсягів надання домедичної допомоги,
які надаються під час ведення бойових дій
та підготовки сил безпеки і сил оборони
за призначенням у тактичних умовах
(пункт 7)

ПЕРЕЛІК
лікарських засобів, які застосовуються військовослужбовцями
для надання допомоги постраждалим

№ з/п	Лікарський засіб	Тактична догоспітальна допомога			
		базовий рівень	середній рівень	підвищений рівень	вищий рівень
1	2	3	4	5	6
1	Натрію хлорид 0,9 %			+	+
2	Збалансовані кристалоїди			+	+
3	Гіпертонічний розчин натрію хлорид			+	+
4	Епінефрин			+	+
5	Дексаметазон			+	+
6	Діазепам / Мідазолам**			+	+
7	Дифенгідрамін / Хлоропірамін			+	+
8	Цефазолін			+	+
9	Кальцію хлорид / глюконат			+	+
10	Кетамін**			+	+
11	Лідокаїн			+	+

12	Мелоксикам	+	+	+	+
13	Метоклопрамід			+	+
14	Моксифлоксацин / Левофлоксацин	+	+	+	+
15	Налоксон			+	+
16	Ондансетрон			+	+
17	Парацетамол	+	+	+	+
18	Транексамова кислота			+	+
19	Фентаніл**			+	+
20	Атропін			+	+
21	Плазма ліофілізована (суха)			+	+

Примітки.

* Використовуються лише пероральні форми лікарських засобів.

** За умови наявності у суб'єкта господарювання права на провадження господарської діяльності з культивування рослин, включених до [таблиці І](#) переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 року № 770, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку.

{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 296 від 09.05.2025, з урахуванням змін, внесених Наказом Міністерства оборони № 322 від 23.05.2025}

Про затвердження Обсягів надання тактичної догоспітальної допомоги, які надаються під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням

Наказ; Міноборони України від 29.06.2024 № 436

Редакція від 03.06.2025, підстава — [z0769-25](#)

Постійна адреса:

<https://zakon.rada.gov.ua/go/z0984-24>

Законодавство України

станом на 23.12.2025

чинний

z0984-24

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 19.07.2024 — 2024 р., № 63, стаття 3806, код акта 125696/2024